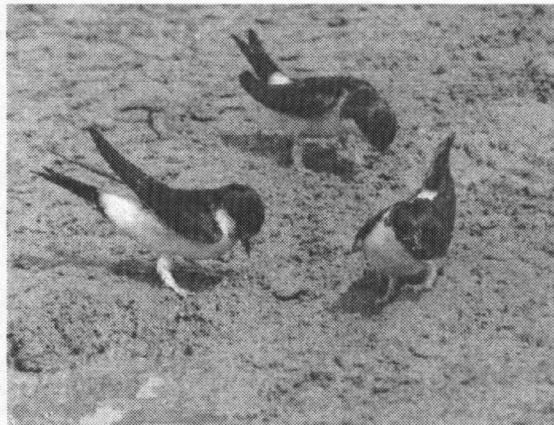

De stand van de Huiszwaluw in 2009

We mogen dit jaar niet klagen, want er is een lichte vooruitgang in het aantal broedparen in het onderzoeksgebied. Het is te hopen dat de trend hiermee weer eens in een positieve richting wordt omgebogen. In het overgrote deel van de gemeenten ging de stand vooruit, al is het geen spectaculaire toename.

Dick A. Jonkers

Was er vorig jaar een daling van 9%, dit jaar stond daar een stijging van 10% tegenover en kwam de teller op 1402 nestelende Huiszwaluwen te staan. Het aantal broedparen was daardoor zelfs nog iets hoger dan in 2007.

Huiszwaluwen

Foto: A.C. Zwaga

Over de situatie elders in Nederland valt nog weinig te melden. In Den Helder en omgeving kwamen in 2009 139 paren tot broeden; in 2008 waren dat er 135 (Smit 2009). De Zaanstreek had een ongekend goed jaar. Voor het eerst 1970 was een zo groot aantal broedparen aanwezig (mondelijke mededeling Martien Roos).

Vechtplassengebied

In het Vechtplassengebied zagen 887 paren kans hun nesten te bouwen en dat zijn er bijna 100 meer dan in 2008. Slechts twee van de gemeenten in deze regio bevatten minder broedparen, maar de afname was daar zo gering dat die geen naam mag hebben. De overige gemeenten hadden een toename, met als uitschieters Nederhorst den Berg, waar 27 paren meer broedden en Muiden. Daar staan in de Noordpolder beoosten Muiden enkele boerderijen, die eigenlijk één grote kolonie vormen. Zij zijn de bepalende factor met een stijging van 47 nesten t.o.v. 2008. Vier van de elf gemeenten geven met hun aantallen van

rond de honderd broedparen - of ver daarboven - aan hoe belangrijk de waterrijke Vechtstreek is voor de Huiszwaluwen. Vooral Muiden/Muiderberg met 295 nestelende Huiszwaluwen is het koesteren waard. In Nigtevecht werden paren door schilderwerkzaamheden belemmerd om zich te vestigen, maar ze zagen kans elders een goede plek te vinden. Het vermelden waard is dat enkele paren, na jaren van afwezigheid, opnieuw hun nesten bouwden aan het gemaaltje in de Hilversumse Bovenmeent. In Loosdrecht is de uitbreiding van het aantal stallen met paarden gunstig. De meeste broedlocaties bevinden zich daar nu dichtbij.

Het Gooi

Van oudsher is het relatief droge bosrijke en ook nog plaatselijk verstedelijkte Gooi niet zo aantrekkelijk voor Huiszwaluwen. Het centrale gebied is niet geschikt voor de soort. Wanneer zij er nestelen gebeurt dat aan de randen. De afname die in het vorige verslag (Jonkers 2009) werd gemeld zette nog verder door van 215 naar 194 broedparen. Schrikbarend was de situatie in Huizen, tot nu toe het Gooise bolwerk voor de Huiszwaluw. In die gemeente was de stand bijna gehalveerd door een terugloop van 120 paren in 2008 naar 66 in 2009. Van de 48 locaties waar vorig jaar werd gebroed, was dit nu nog maar bij 30 het geval! Aan het restaurant de Kalkovens, altijd goed voor vrij veel nesten, werd nu geen vestiging gevonden. Heel belangrijk is ook de houding van de bewoners van de Zomerkade, die broedende Huiszwaluwen ongewenst vinden i.v.m. de overlast die zij daarvan ondervinden. Ondanks het aanbrengen van mestplankjes door de woningbouwvereniging hebben zij het nestelen weten te verhinderen. De Zwaluwkring Huizen van de Vogelwerkgroep is al enige tijd bezig met de voorbereidingen voor de bouw van een zwaluwflat in de nabije omgeving. Bij Givaudan, vroeger de smaakstoffenfabriek Naarden International,

was het aantal nesten minder dan in de jaren ervoor. Bij de voormalige boerderij Stadzigt waar zich in 2007 nog 37 nesten bevonden, waren er nu nog slechts elf. Oorzaak hiervan is een functieverandering van boerderij naar een voorlichtingscentrum en de daarbij optredende werkzaamheden. Het is te hopen dat Natuurmonumenten de Huiszwaluwen de mogelijkheid biedt om zich daar weer in grotere aantallen te vestigen. Dat de afname in het Gooi niet nog groter was, is te danken aan de toename in de andere gemeenten. Naarden bezet nu de eerste plaats. Verrassend is dat in Hollandsche Rading op de vaste adressen een groter aantal paren aanwezig was dan in de jaren ervoor. Ook in Blaricum was dat het geval.

Gemeente	Broedparen	
	2009	2008
Muiden/Muiderberg	295	238
Weesp	110	97
Nigtevecht	29	22
Nederhorst den Berg	97	70
Vreeland	31	25
Loenen a/d Vecht	37	38
Nieuwersluis	4	5
Ankeveen	43	39
's-Graveland	42	39
Kortenhoef	44	39
Loosdrecht	97	84
Hollandsche Rading	20	6
Hilversum	17	11
Naarden	91	74
Huizen	66	120
Blaricum	7	4
Eemnes	266	275
Eembrugge	43	44
Eemdijk	63	44
Totaal	1402	1274

Figuur 1. Aantal broedparen per gemeente in 2009

Eemland

Het aantal broedparen van 369 was vrijwel gelijk aan dat van 2008, toen er 363 zijn gevonden. Aan veel van de betrekkelijk nieuwe boerderijen die indertijd in het kader van de nieuwe landrichting zijn gebouwd in de Noord- en Zuidpolder te Veld (Eemnes) broeden inmiddels Huiszwaluwen. Mogelijk is dit voor een deel ten koste gegaan van de grootste kolonie in dit gebied, waarvan het aantal broedparen verminderde: van 161 in 2006 (Jonkers 2007) naar nog geen honderd in

2009. De kolonie aan de enige boerderij in De Kampen (Blaricum), die bij Eemland is opgenomen omdat hij in het verlengde daarvan ligt, bevatte wat minder nesten dan het voorgaande jaar. Eemdijk blijft verrassen. Daar was het aantal adressen waar broedende Huiszwaluwen zijn vastgesteld weer wat groter dan in het voorgaande jaar. Net als in de Noord- en Zuidpolder te Veld gebeurt dit aan 'nieuwbouwboerderijen' waar genesteld wordt.

Kunstnesten

Voor het derde jaar op rij lukte het niet om de Huiszwaluwen tot broeden te verleiden in een serie kunstnesten aan een loods bij een boerderij in de Maatpolder (Eemnes). In Eemdijk werd voor het eerst sinds jaren niet in, maar ook niet bij de kunstnesten gebroed. Bij de 37 overwegend uit kunstnesten bestaande kolonie in Eembrugge bouwden de Huiszwaluwen hun natuurlijke nesten tegen de kunstnesten aan of in de ruimtes daartussen. In Nigtevecht waren zes aangebrachte kunstnesten bezet en waren er nog twee natuurlijke nesten tegenaan gebouwd.

Koloniegrootte

Het aantal vestigingen met één paar bedroeg in 2009 90 en daalde daarmee iets t.o.v. 2008, toen 93 van dit soort vestigingen zijn aangetroffen. Het aantal kolonies met een aantal van 2-5 nesten liep sterker terug: van 97 in 2008 naar 89 in 2009. De daling van de kolonies van 6-10 nesten is nog steeds in gang. Dit jaar waren er hiervan 25 tegen 28 in 2008. Daar staat tegenover dat er bij de kolonies van 11-25 nesten een vanaf 2007 ingezette toename nog is doorgegaan. Nu waren er 23 kolonies die in deze categorie vielen, tegen elf in 2006 en achttien in 2007. Van de middelgrote kolonies met een aantal van 26-50 nesten was er ook weer een afname: in 2006 zes, in 2007 vijf, in 2008 vier en nu nog slechts drie nesten. Resteren nog de grotere kolonies. In de Noordpolder beoosten Muiden bevinden zich een kolonie van 138 nesten en een van 75 nesten dicht bij elkaar. Het aantal broedparen van de voormalige zeer grote kolonie in de Maatpolder (Eemnes) was met 94 paren bijna gelijk aan dat van 2008, toen er 93 paren huisden. Deze kolonie is vergeleken met 2006 bijna gehalveerd. De kolonie in De Kampen had 54 nesten. In 2008 waren dat er 60.

Medewerkers aan het onderzoek

De vaste kern van tellers, uitgebreid met enkele nieuwelingen, zorgde ervoor dat gegevens over het aantal broedparen in de respectieve telgebieden boven water kwamen. Anderen verstrekten aanvullende gegevens. De informatie kwam van: G. Bieshaar, Y. Bosman,

E. de Bruin, R. van Dijk, A. Driessen, B. Dwars, W. Fokker, J. Harder, D.A. Jonkers, A. van Klaveren, N. Klippel, W.L. Langendorf, A. van der Lee, M. Pieren-Olijhoek, A.M. van der Poel, K. Pranger, G. van Steenis, S. Staps, A. P, Vermeule, M. Voorveld en M. van der Weyden.

Geraadpleegde literatuur

Jonkers, D.A. 2007 De stand van de Huiszwaluw in de regio in 2006. De Korhaan 41(1):20.
Jonkers, D.A. 2009. Kolonies en aantal broedparen van de Huiszwaluw in 2008. De Korhaan 43(1):10-12.
Smit, G. 2009. Huiszwaluw telling 2009. De Steenloper 24(142): 6.